

Додаток 1
до наказу в.о.ректора ДВНЗ «ПДТУ»
від 04 лютого 2021 № 19-05

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИАЗОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ В АКАДЕМІЧНИХ
ТЕКСТАХ ПРАЦІВНИКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДВНЗ «ПДТУ»**

ПО ДВНЗ «ПДТУ» 5.3-01:2021

Маріуполь
ДВНЗ «ПДТУ»
2021

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
3. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ.....	4
4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ В НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБОТАХ.....	5
5. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИДАННЯХ З ГРИФОМ ДВНЗ «ПДТУ».....	8
6. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ В НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАННЯХ ДВНЗ «ПДТУ»	9
7. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБОТАХ, ЩО ПОДАЮТЬСЯ НА РОЗГЛЯД ДО СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ РАД ДВНЗ «ПДТУ».....	10
8. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗВІТАХ ПРО НДР, ЩО ВИКОНУВАЛИСЬ У ДВНЗ «ПДТУ».....	11
9. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБОТАХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	13
10. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВТОРІВ НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ У ВИПАДКУ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ АБО ІНШИХ ВИПАДКІВ ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	14
11. ПОРЯДОК ПОДАННЯ І РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.....	15
12. ПОРЯДОК ПОДАННЯ І РОЗГЛЯДУ АПЕЛЯЦІЙ.....	16
Додаток Висновок про рівень унікальності тексту.....	18

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про систему запобігання плагіату в академічних текстах працівників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «ПДТУ» (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів, що регламентують навчальну, наукову і науково-технічну діяльність наукових установ і закладів вищої освіти, Статуту Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» (далі – ДВНЗ «ПДТУ»), Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ».

1.2 Дія положення поширюється на науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «ПДТУ» у разі створення та публікування ними наукових, навчальних, дисертаційних та кваліфікаційних робіт у ДВНЗ «ПДТУ» та на осіб, які не є працівниками ДВНЗ «ПДТУ», якщо вони здійснюють свою публікаційну діяльність через наукові видання ДВНЗ «ПДТУ», звертаються з проханням надати гриф ДВНЗ «ПДТУ» або направляють свої дисертаційні роботи до спеціалізованих рад ДВНЗ «ПДТУ».

1.3 Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДВНЗ «ПДТУ».

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПОЛОЖЕННЯ

2.1 Положення вводиться з метою впровадження і вдосконалення системи контролю за роботами наукового (творчого), кваліфікаційного або звітного характеру, що створюються у ДВНЗ «ПДТУ» з наміром подальшого оприлюднення (публікування) або з метою публічного захисту й отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» чи «магістр» і надаються як результат власних наукових досліджень працівників ДВНЗ «ПДТУ» або здобувачів вищої освіти. Дія Положення спрямована на забезпечення самостійності виконання наукових досліджень та кваліфікаційних робіт, зростання рівня новизни і оригінальності результатів науково-дослідних робіт (далі – НДР), підвищення наукової цінності виданих публікацій шляхом уникнення фактів неправомірних запозичень з опублікованих раніше паперових або електронних джерел інформації.

2.2 Положення започатковує систему мотивації науково-педагогічних, педагогічних, наукових працівників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «ПДТУ» до виключення плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності і підвищення якості видань, окремих публікацій і кваліфікаційних робіт.

2.3 Положення сприяє:

- формуванню академічної етики та поваги до інтелектуальних надбань з метою набуття звички до сумлінного дотримання вимог етичної поведінки;

- розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадженню практики належного цитування;
- активізації самостійності та індивідуальності при створенні авторського твору;
- підвищенню відповідальності авторів наукових публікацій, звітів про НДР, кваліфікаційних робіт за порушення інтелектуальних і етичних норм академічної доброчесності при оприлюдненні результатів власних досліджень і творчості;
- формуванню у здобувачів вищої освіти навичок сумлінного дотримання вимог наукової етики, активізації самостійності та індивідуальності при написанні кваліфікаційних робіт.

3. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

3.1 Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватись учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

3.2 Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними, педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

3.3 Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3.4 Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власних досліджень (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Різновиди плагіату:

- дослівне запозичення текстових фрагментів без оформлення їх як цитат з посиланням на джерело (в окремих випадках некоректним вважають навіть використання одного слова без посилання на джерело, якщо це слово використовують в унікальному значенні, наданому цим джерелом);

- використання інформації (факти, ідеї, формули, числові значення тощо) з джерела без посилання на це джерело;

- перефразування тексту джерела у формі, що є близькою до оригінального тексту, або наведення узагальнення ідей, інтерпретацій чи висновків з певного джерела без посилання на це джерело;

- подання як власних робіт (дисертацій, монографій, навчальних посібників, статей, тез, звітів, контрольних, розрахункових, курсових, кваліфікаційних робіт, есеїв, рефератів тощо), виконаних на замовлення іншими особами, у тому числі робіт, стосовно яких справжні автори надали згоду на таке використання.

3.5 Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів.

3.6 Цитата – порівняно короткий уривок з наукового або іншого опублікованого твору, який використовується іншою особою у своєму творі з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування з метою посилення певних висновків твору твердженням того, що цитується, демонстрації результатів досліджень іншого автора, висвітлення погляду іншого автора на проблему, що розглядається, в автентичному формулюванні.

3.7 Самоцитування – посилання, яке робить в публікації науковець на інші статті, автором яких він є

3.8 Сервіси перевірки (Plagiat.pl, Unicheck та ін.) – онлайн-сервіси, що перевіряють текстові документи на наявність запозичених частин тексту з відкритих джерел в Інтернеті чи внутрішньої бази документів користувача.

3.9 Унікальність тексту – це показник, який виражається у відсотках і інформує про те, яка частина тексту визнається унікальною сервісами перевірки на основі текстів, опублікованих в Інтернеті чи розміщених у внутрішній базі документів користувача.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ В НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБОТАХ

4.1 Профілактика академічного плагіату та інших випадків порушення норм академічної доброчесності в наукових, навчальних та кваліфікаційних роботах і творах, що видаються у ДВНЗ «ПДТУ» полягає в:

– ознайомленні осіб, які виконують відповідні праці, з основними правилами наукової етики, що мають виконуватись при оприлюдненні їх результатів;

– проведенні самостійної авторської перевірки наукових, навчальних та кваліфікаційних робіт на оригінальність з використанням відповідних сервісів перевірки;

– підвищенні відповідальності авторів наукових, навчальних та кваліфікаційних робіт, а також осіб, які залучаються до їх рецензування, за

якість цих праць в сенсі дотримання норм належного цитування і правил наукової етики;

– організації заходів з популяризації основ інформаційної культури та академічної доброчесності.

4.2 Обов'язковій перевірці щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності підлягають наукові та навчальні роботи, подані на гримування у ДВНЗ «ПДТУ», наукові праці, призначені для публікування в наукових виданнях ДВНЗ «ПДТУ», дисертаційні роботи, що подаються на розгляд до спеціалізованої ради ДВНЗ «ПДТУ», роботи звітного характеру, що направляються в державні і недержавні органи (міністерства, адміністрації, установи, фонди тощо), кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти. Основними видами цих робіт є наступні:

- монографії, підручники, навчальні посібники, інші наукові та навчальні роботи, що вимагають рекомендації до видання з боку вченої ради ДВНЗ «ПДТУ»;

- наукові статті, доповіді (тези доповідей) конференцій, що надходять до редакцій збірників наукових праць, наукових журналів ДВНЗ «ПДТУ», оргкомітетів конференцій;

- дисертаційні роботи на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук, що приймаються до захисту спеціалізованими вченими радами ДВНЗ «ПДТУ»;

- звіти про НДР, що виконувались ДВНЗ «ПДТУ» і фінансувались за рахунок коштів держбюджету України або за державним замовленням, або за кошти недержавних замовників;

- кваліфікаційні роботи здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти.

4.3 Показник унікальності тексту встановлюється рішенням вченої ради ДВНЗ «ПДТУ».

4.4 На першому етапі перевірки рукописів щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності використовують сервіси перевірки (далі – технічна перевірка).

4.5 Технічна перевірка здійснюється спеціально призначеною уповноваженою особою (далі – відповідальний за технічну перевірку). Такими особами є:

– для перевірки монографій, підручників, навчальних посібників та інших робіт, що вимагають рекомендації до видання з боку вченої ради ДВНЗ «ПДТУ», дисертаційних робіт на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії та доктора наук, звітів про НДР, кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти – відповідальний за технічну перевірку від науково-технічної бібліотеки ДВНЗ «ПДТУ» (далі – НТБ);

– для рукописів статей, доповідей (тез доповідей) конференцій, що надходять до редакцій збірників наукових праць, наукових журналів ДВНЗ «ПДТУ», оргкомітетів конференцій – відповідальний за технічну перевірку від редакції наукового видання.

4.6 За результатами технічної перевірки сервіс перевірки автоматично формує звіт подібності, в якому відображається наявність збігів у тексті, що перевіряється, з текстами порівняльної бази (внутрішньої бази користувача або

зовнішніх джерел мережі Інтернет). Результати технічної перевірки підлягають збереженню протягом 5-ти років.

4.7 Загальна схема технічної перевірки академічних текстів на наявність текстових збігів складається з наступних етапів:

– остаточний варіант авторського тексту передається відповідальному за технічну перевірку, який визначений в п.4.5 цього Положення, в одному із форматів: *.doc, *.docx, *.rtf;

– відповідальний за технічну перевірку завантажує електронний варіант академічного тексту в сервіс перевірки;

– сервіс перевіряє академічний текст за відкритими інтернет-джерелами або за внутрішньою базою ДВНЗ «ПДТУ» та генерує звіт подібності;

– результати технічної перевірки передаються експертам для аналізу.

4.8 На другому етапі перевірки рукописів фахові експерти проводять експертний аналіз результатів технічної перевірки текстів з визначенням фактичного рівня їх унікальності та відсутності (чи наявності) неправомірних запозичень. Для різних категорій робіт фаховими експертами є:

– для монографій, підручників, навчальних посібників та інших робіт, що вимагають рекомендацій вченої ради ДВНЗ «ПДТУ» до їх видання – голови фахових методично-редакційних секцій редакційно-видавничої ради ДВНЗ «ПДТУ» (далі – РВР);

– для статей, тез та матеріалів наукових конференцій, що надходять до редакцій збірників наукових праць та оргкомітетів конференцій – заступник головного редактора або відповідальний секретар редакційної колегії;

– для дисертаційних робіт на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії та доктора наук – вчений секретар спеціалізованої вченої ради;

– для звітів про НДР ДВНЗ «ПДТУ» – завідувач кафедри, на якій працює керівник НДР;

– для кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти – науковий керівник кваліфікаційної роботи.

4.9 У ході експертизи проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань з визначенням рівня унікальності тексту за версією експерта. При прийнятті рішення експерт враховує як результати першої стадії перевірки (за допомогою сервісів перевірки), так і надані автором(ами) обґрунтування правомірності текстових запозичень. За результатами експертизи визначається підсумковий відсоток унікальності тексту роботи і складається експертний висновок про рівень унікальності тексту (див. Додаток), який підписується відповідальним за технічну перевірку та фаховим експертом. Експертний висновок, підписаний експертом, є остаточним документом, що підтверджує відповідність наукової роботи нормам академічної етики і доброчесності.

4.10 При виявленні в ході перевірки рівня текстових запозичень, що перевищили дозволені норми, чи інших фактів порушення норм академічної доброчесності, робота вважається такою, що не пройшла перевірку на дотримання норм академічної доброчесності, після чого робота, копії звіту подібностей експертного висновку передаються автору(ам) для опрацювання й усунення зауважень. У разі, якщо робота не пройшла повторної перевірки на

дотримання норм академічної доброчесності, експерт зобов'язаний доповідною запискою повідомити про цей факт профільного проректора.

5. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У ВИДАННЯХ З ГРИФОМ ДВНЗ «ПДТУ»

5.1 Рукописи монографій, підручників і навчальних посібників, яким надається гриф ДВНЗ «ПДТУ», підлягають обов'язковій перевірці на рівень унікальності тексту та відсутність неправомірних запозичень до оцінки рукопису рецензентами.

5.2 Перевірка щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності проводиться в два етапи. Технічний етап полягає у технічному виявленні текстових збігів за допомогою сервісів перевірки. У ході другого етапу – фахової експертизи – проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань та визначення рівня унікальності тексту за версією експерта.

5.3 Технічна перевірка щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності рукописів видань, що претендують на одержання грифу ДВНЗ «ПДТУ», здійснюється за поданням секретаря РВР у триденний термін відповідальним за технічну перевірку від НТБ за допомогою сервісів перевірки по відкритим ресурсам мережі Інтернет.

5.4 Для проведення технічної перевірки з тексту рукопису виключаються титульна сторінка роботи та список використаної літератури.

5.5 Електронний варіант роботи, що перевіряється, і результати технічної перевірки зберігаються на сервері НТБ протягом 5-ти років.

5.6 По завершенні технічної перевірки рукопису засобами сервісу перевірки генерується звіт подібності. У звіті вказується дата перевірки, наявність збігів у тексті, що перевіряється, з текстами порівняльної бази, відсоток унікальності наданого для перевірки текстового матеріалу по версії сервісу перевірки. Електронну копію звіту подібності разом з електронним варіантом рукопису секретар РВР надає керівнику відповідної фахової методично-редакційної секції РВР.

5.7 Голова фахової методично-редакційної секції РВР здійснює фахову експертизу результатів технічної перевірки в тижневий термін з моменту отримання матеріалів роботи від секретаря РВР.

5.8 У ході експертизи проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань та визначення рівня унікальності тексту за версією експерта. При прийнятті рішення експерт враховує як результати першої стадії перевірки (за допомогою сервісів перевірки), так і надані автором(ами) обґрунтування правомірності текстових запозичень. За результатами експертизи визначається підсумковий відсоток унікальності тексту роботи і складається експертний висновок про рівень унікальності тексту (див. Додаток), який підписується відповідальним за технічну перевірку від НТБ та фаховим експертом (головою фахової методично-редакційної секції РВР). Експертний висновок зберігається в матеріалах роботи РВР.

5.9 При наявності належного рівня унікальності тексту (тобто рівня, що співпадає або вище норми, що затверджена вченою радою ДВНЗ «ПДТУ») та відсутності інших фактів порушення норм академічної доброчесності, робота вважається такою, що пройшла перевірку на дотримання норм академічної доброчесності.

5.10 Експертний висновок про рівень унікальності тексту є обов'язковим документом при розгляді рукописів монографій, підручників, навчальних посібників та інших видань, які вимагають рекомендації до видання з боку вченої ради ДВНЗ «ПДТУ», на засіданнях кафедр, методичних комісій факультетів, вчених рад факультетів та РВР для отримання рекомендації до видання.

5.11 Висновок щодо рівня унікальності тексту, наданий головою фахової методично-редакційної секції РВР, відображається в протоколах засідань кафедри, методичної комісії факультету, вченої ради факультету та РВР і враховується вченою радою ДВНЗ «ПДТУ» при вирішенні питання щодо надання грифу ДВНЗ «ПДТУ» і можливості опублікування роботи.

6. ПОРЯДОК ЗАПОБИГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ В НАУКОВИХ ФАХОВИХ ВИДАННЯХ ДВНЗ «ПДТУ»

6.1 Матеріали, що надходять для публікації в редакції збірників наукових праць ДВНЗ «ПДТУ» та оргкомітетів конференцій, підлягають обов'язковій перевірці на рівень унікальності тексту та відсутність неправомірних запозичень до оцінки рукопису рецензентами.

6.2 Перевірка щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності проводиться в два етапи. Технічний етап полягає у виявленні текстових збігів за допомогою сервісів перевірки. У ході другого етапу – фахової експертизи – проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань та визначення рівня унікальності тексту за версією експерта.

6.3 Технічна перевірка здійснюється відповідальним за технічну перевірку від редакції наукового видання. Для її проведення автор публікації передає відповідальному секретарю видання авторський текст рукопису (наукову статтю, доклад, тези доповіді на конференцію тощо) в електронному вигляді. Відповідальна особа проводить технічну перевірку текстового матеріалу за допомогою сервісів перевірки по відкритим ресурсам мережі Інтернет.

6.4 Для проведення технічної перевірки з тексту рукопису виключається список використаних джерел.

6.5 По завершенні технічної перевірки рукопису засобами сервісу перевірки генерується звіт подібності. У звіті вказується дата перевірки, обрана для перевірки порівняльна база, наявність збігів у тексті, що перевіряється, з текстами порівняльної бази, відсоток унікальності наданого для перевірки текстового матеріалу по версії сервісу перевірки.

6.6 Електронний варіант роботи, що перевіряється, і результати технічної перевірки зберігаються в спеціальній базі на сервері ДВНЗ «ПДТУ» безстроково.

6.7 Експертний аналіз звіту подібності перевірених академічних текстів щодо наявності або відсутності неправомірних запозичень здійснює заступник головного редактора або відповідальний секретар редакційної колегії.

6.8 Автор(и) роботи отримує звіт подібності й організує опрацювання зауважень, якщо такі були.

7. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБОТАХ, ЩО ПОДАЮТЬСЯ НА РОЗГЛЯД ДО СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ РАД ДВНЗ «ПДТУ»

7.1 Перевірка рукопису дисертації, який подається на розгляд до спеціалізованої ради ДВНЗ «ПДТУ» (далі в розділі 7 – робота) на рівень унікальності тексту та відсутність неправомірних запозичень, виконується до його офіційного прийняття до захисту спеціалізованою вченою радою.

7.2 Робота заздалегідь передається вченому секретарю спеціалізованої вченої ради (далі – вчений секретар) в друкованому та електронному вигляді. Визначення ідентичності друкованої та електронної версій дисертації покладається на вченого секретаря.

7.3 Перевірка рукопису дисертації щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності проводиться в два етапи. Технічний етап полягає у виявленні текстових збігів за допомогою сервісів перевірки. У ході другого етапу – фахової експертизи – проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань та визначення рівня унікальності тексту за версією експерта.

7.4 У тижневий термін з моменту отримання роботи вчений секретар надсилає файл роботи відповідальному за технічну перевірку від НТБ на електронну адресу antiplagiat.pstu@gmail.com, дотримуючись наступного порядку в назві файлу: ПБ дисертанта_рік захисту (українською).

7.5 Відповідальний за технічну перевірку від НТБ протягом двох робочих днів здійснює перевірку роботи за допомогою сервісів перевірки по відкритим ресурсам мережі Інтернет та надає звіт подібності в електронному вигляді вченому секретарю.

7.6 У звіті вказується дата перевірки, обрана для перевірки порівняльна база, наявність збігів у тексті, що перевіряється, з текстами порівняльної бази, відсоток унікальності наданого для перевірки текстового матеріалу по версії сервісу перевірки.

7.7 Звіт подібності розглядається вченим секретарем. За результатами експертизи визначається підсумковий відсоток унікальності тексту роботи і складається експертний висновок про рівень унікальності тексту (див. Додаток), який підписується відповідальним за технічну перевірку від НТБ та фаховим експертом (вченим секретарем). У разі відповідності результатів перевірки вимогам Положення вчений секретар приймає рішення про

прийняття роботи до захисту. Експертний висновок щодо означеної перевірки зберігається в спецраді в особовій справі здобувача 10 років.

7.8 Якщо робота приймається до захисту, то процес здійснення заходів з перевірки щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності вважається завершеним.

7.9 Висновок про рівень унікальності тексту входить до обов'язкового списку документів, що подаються здобувачем у спеціалізовану вчену раду.

7.10 У випадку виявлення в роботі запозичень без належного оформлення посилань або якщо кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи, робота повертається автору на доопрацювання з можливістю повторного подання до спецради. Причини повернення роботи мають бути зазначені у рішенні спеціалізованої ради окремим пунктом.

7.11 Якщо робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття запозичень або інші прояви порушення норм академічної доброчесності, робота не приймається до захисту. Причини неприйняття роботи та характер відповідальності мають бути зазначені у рішенні спеціалізованої ради окремим пунктом.

7.12 Спеціалізована вчена рада може прийняти протокольне рішення про допущення роботи до захисту за наявності невідповідності результатів перевірки вимогам цього Положення за умови, якщо в ході засідання ради буде доведено відсутність порушення автором(-ами) роботи принципів академічної доброчесності.

8. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У ЗВІТАХ ПРО НДР, ЩО ВИКОНУВАЛИСЬ У ДВНЗ «ПДТУ»

8.1 Перевірка звіту про НДР на рівень унікальності тексту та відсутність неправомірних запозичень проводиться до його підпису офіційними представниками ДВНЗ «ПДТУ» (начальником науково-дослідної частини і проректором з наукової роботи).

8.2 Обов'язковій перевірці щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності підлягають:

– звіти про НДР, що виконувались за рахунок загального фонду державного бюджету України;

– звіти про НДР, що фінансувались за кошти спеціального фонду, замовником яких була держава (виконані за кошти державних програм, державного замовлення, державних грантів тощо);

– звіти про НДР, що виконувались за міжнародними програмами і грантами;

– звіти про НДР, що виконувались на замовлення недержавних установ, організацій, підприємств, бізнес-структур;

– звіти про держбюджетні НДР, що виконуються науково-педагогічними працівниками ДВНЗ «ПДТУ» в рамках другої половини робочого дня.

8.3 Перевірка щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності проводиться в два етапи. Технічний етап полягає у виявленні текстових збігів за допомогою сервісів перевірки. У ході другого етапу –

фахової експертизи – проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань та визначення рівня унікальності тексту за версією експерта.

8.4 Керівник НДР несе відповідальність за своєчасне проведення перевірки звітних матеріалів щодо встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності.

8.5 Технічна перевірка звітів про НДР здійснюється відповідальним за технічну перевірку від НТБ за допомогою сервісів перевірки по внутрішній базі даних звітів про НДР ДВНЗ «ПДТУ» та по відкритим ресурсам мережі Інтернет.

8.6 Для проведення технічної перевірки керівник НДР надсилає файл з текстовою частиною звіту на електронну адресу antiplagiat.pstu@gmail.com, дотримуючись наступного порядку у назві файлу: кафедра_ПБ керівника НДР_вид НДР (за кошти загального фонду держбюджету України, за кошти бюджетних програм, за держзамовленням, за кошти гранту, за кошти замовників, держбюджетна другої половини дня тощо)_рік/роки виконання (українською).

8.7 Відповідальний за технічну перевірку від НТБ протягом двох робочих днів здійснює перевірку роботи за допомогою сервісів перевірки та надає звіти подібності в електронному вигляді керівнику НДР.

8.8 У разі невідповідності результатів технічної перевірки встановленому вченою радою ДВНЗ «ПДТУ» рівню унікальності тексту, керівник НДР організовує опрацювання результатів перевірки серед колективу виконавців НДР та переробку роботи з доведенням текстових збігів до відповідного рівня.

8.9 Після усунення недоліків робота направляється на повторну перевірку, за результатами якої надається другий звіт подібності, що виявляє рівень унікальності тексту після переробки.

8.10 У разі непогодження з результатами технічної перевірки колектив виконавців має висловити свою незгоду в протоколі розбіжностей. У протоколі розбіжностей по кожному із зауважень перевірки, де автори наполягають на збереженні авторської редакції тексту, приводиться відповідне пояснення й обґрунтування. Протокол розбіжностей підписується керівником НДР.

8.11 Для проведення фахового етапу перевірки рукопис звіту в друкованому вигляді разом із звітом подібності і протоколом розбіжностей (якщо він є) передаються для експертизи завідувачу кафедри, на якій працює керівник НДР (далі – експерт).

8.12 Фахова експертиза проводиться експертом у триденний термін з моменту надання роботи.

8.13 У ході експертизи проводиться аналіз правомірності використаних у роботі текстових запозичень, правильності оформлення цитувань з визначенням рівня унікальності тексту за версією експерта. При прийнятті рішення експерт враховує як результати технічної стадії перевірки (за допомогою сервісів перевірки), так і надані виконавцями НДР обґрунтування правомірності авторської редакції. За результатами експертизи складається експертний висновок про рівень унікальності тексту (див. Додаток), який підписується відповідальним за технічну перевірку від НТБ та експертом і надається керівнику НДР.

8.14 При наявності належного рівня унікальності тексту (тобто рівня, що співпадає або вище норми, що затверджена вченою радою ДВНЗ «ПДТУ») та відсутності інших фактів порушення норм академічної доброчесності, робота вважається такою, що пройшла перевірку на дотримання норм академічної доброчесності.

8.15 Висновок про рівень унікальності тексту є обов'язковим при підписанні звіту офіційними представниками ДВНЗ «ПДТУ» (начальником науково-дослідної частини і проректором з наукової роботи).

8.16 По завершенні науково-дослідної роботи звіт про НДР (в паперовому та електронному вигляді) разом з експертним висновком про рівень унікальності тексту надаються до відділу організації і планування НДР.

9. ПОРЯДОК ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ У КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБОТАХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

9.1 Для перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти (далі – кваліфікаційні роботи) сервісами перевірки керівник кваліфікаційної роботи не пізніше ніж за десять робочих днів до захисту кваліфікаційної роботи надсилає на адресу електронної пошти antiplagiat.pstu@gmail.com файл кваліфікаційної роботи в одному із форматів: *.doc, *.docx, *.rtf, дотримуючись наступного порядку у назві файлу: ПІБ здобувача вищої освіти_група_рік захисту (приклад іванов_і_а_МА_20.doc). Наводиться тільки основна частина кваліфікаційної роботи, починаючи з титульного аркуша (виключаються розділи з економіки, цивільної оборони, техніки безпеки).

9.2 Керівник кваліфікаційної роботи несе відповідальність за ідентичність наданої на перевірку електронної версії кваліфікаційної роботи з її паперовим оригіналом.

9.3 По завершенні технічної перевірки кваліфікаційної роботи засобами сервісу перевірки генерується звіт подібності. У звіті вказується дата перевірки, обрана для перевірки порівняльна база, наявність збігів у тексті, що перевіряється, з текстами порівняльної бази, відсоток оригінальності (збігів) наданого для перевірки текстового матеріалу по версії сервісу перевірки. Звіт надається співробітниками НТБ у повному обсязі керівнику кваліфікаційної роботи.

9.4 Керівник кваліфікаційної роботи аналізує звіт та приймає рішення щодо необхідності доопрацювання кваліфікаційної роботи. При цьому він повинен дотримуватись наступних вимог:

- допустимий відсоток академічного плагіату у кваліфікаційних роботах дорівнює нулю;

- допустимий відсоток оригінальності (збігів) за необхідності може встановлюватись кафедрою лише як показник відповідності кваліфікаційної роботи кваліфікаційним вимогам.

9.5 За рішенням керівника кваліфікаційної роботи здобувач вищої освіти друкує першу сторінку звіту з основними результатами перевірки та оформлює її у вигляді додатка до кваліфікаційної роботи.

9.6 Кафедра інформує членів екзаменаційної комісії щодо результатів перевірки на академічну доброчесність кваліфікаційних робіт.

9.7 Усі кваліфікаційні роботи та звіти подібності зберігаються в електронному виді у локальному репозиторії повних текстів кваліфікаційних робіт ДВНЗ «ПДТУ» безстроково. Роздруковані перші сторінки звітів подібності з результатами перевірки зберігаються на випусковій кафедрі протягом п'яти років.

9.8 Доступ до локального репозиторію повних текстів кваліфікаційних робіт ДВНЗ «ПДТУ» з метою перегляду результатів перевірки усіх кваліфікаційних робіт надається адміністратором сервісів перевірки за дозволом першого проректора.

9.10 У разі незгоди з результатами перевірки кваліфікаційної роботи щодо дотримання академічної доброчесності, здобувач вищої освіти має право подати апеляцію.

10. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ АВТОРІВ НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ У ВИПАДКУ ВИЯВЛЕННЯ ФАКТІВ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ АБО ІНШИХ ВИПАДКІВ ПОРУШЕННЯ НОРМ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

10.1 Автори наукових, навчальних та кваліфікаційних робіт, які є працівниками або здобувачами вищої освіти у ДВНЗ «ПДТУ», а також автори, які не є працівниками ДВНЗ «ПДТУ», якщо вони здійснюють свою видавничу та публікаційну діяльність через наукові видання ДВНЗ «ПДТУ» або направляють свої кваліфікаційні роботи до спеціалізованих рад ДВНЗ «ПДТУ», несуть відповідальність за коректну роботу із джерелами інформації, за дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, за порушення загальноприйнятих правил цитування відповідно до цього Положення.

10.2 У випадку виявлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності в монографіях, підручниках, навчальних посібниках та інших роботах, що вимагають рекомендації вченої ради ДВНЗ «ПДТУ» до їх видання, фаховий експерт ініціює рішення про відхилення роботи або повернення її автору на доопрацювання.

10.3 У випадку виявлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності у матеріалах, що подаються для публікації в редакції збірників наукових праць ДВНЗ «ПДТУ» та оргкомітетів конференцій, робота відхиляється без можливості повторного подання, про що повідомляється головний редактор видання та проректор з наукової діяльності. Якщо автор не є науково-педагогічним працівником ДВНЗ «ПДТУ», ця інформація надається за основним місцем роботи автора.

10.4 Встановлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності в роботах докторантів, аспірантів, здобувачів наукового ступеня є підставою для відмови в прийнятті дисертації до захисту в спеціалізованій раді, а також може бути підставою для розгляду атестаційною комісією питання щодо доцільності подальшого перебування

даної особи в аспірантурі (докторантурі). Встановлення фактів плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності у раніше захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

10.5 Встановлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності у звітах про НДР, що виконувались у ДВНЗ «ПДТУ», є підставою для відхилення роботи до розгляду начальником науково-дослідної частини і проректором з наукової роботи.

10.6 Встановлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності в наукових працях працівника ДВНЗ «ПДТУ», що вже були опубліковані, є підставою для заборони автору включати такі роботи у перелік своїх науково-методичних публікацій.

10.7 Встановлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності в наукових працях працівника ДВНЗ «ПДТУ» в окремих випадках може бути підставою для передчасного розірвання строкового трудового договору між працівником і адміністрацією ДВНЗ «ПДТУ» або не поновлення трудових відносин у майбутньому.

10.8 Викладач може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, іспиту, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання контрольних робіт, іспитів, заліків тощо;
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, додаткові контрольні роботи, тести тощо).

Керівник кваліфікаційної роботи може призначати такі види академічної відповідальності для здобувачів вищої освіти, які порушили академічну доброчесність:

- зниження результатів оцінювання кваліфікаційної роботи;
- повторне виконання окремого розділу (розділів) кваліфікаційної роботи.

Повторне виявлення фактів академічного плагіату або інших випадків порушення норм академічної доброчесності тягне за собою недопущення до захисту кваліфікаційної роботи.

11. ПОРЯДОК ПОДАННЯ І РОЗГЛЯДУ ЗАЯВ ПРО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

11.1 З метою виконання норм цього Положення у ДВНЗ «ПДТУ» створюються Комісія з академічної доброчесності (далі – Комісія).

11.2 У своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, законодавством у сфері освіти та вищої освіти, нормативно-правовими актами Міністерства освіти і науки України, Статутом Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» (далі – ДВНЗ «ПДТУ»), Кодексом академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ», Положенням про систему запобігання плагіату в академічних текстах

працівників та здобувачів вищої освіти ДВНЗ «ПДТУ», Положенням про комісію з академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ», іншими нормативними актами ДВНЗ «ПДТУ».

11.3 Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі факти порушення Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ» чи про можливість такого порушення, повинен звернутись до Голови або секретаря Комісії з письмовою заявою на ім'я її голови. У заяві обов'язково зазначаються особисті дані заявника (П.І.Б., контактні дані: адреса, телефон, місце роботи, посада, навчальний курс, група, особистий підпис). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією не розглядаються.

11.4 Після надходження заяви щодо порушення Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ» або про можливість такого порушення, секретар Комісії повідомляє особу, стосовно якої порушено питання, про дату, час та місце проведення засідання Комісії.

11.5 На засідання Комісії запрошуються заявник та особа, відносно якої розглядається питання щодо порушення Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ».

11.6 Засідання Комісії вважають правоможним, якщо на ньому присутні не менш ніж дві третини її членів.

11.7 Комісія приймає рішення шляхом відкритого голосування. Рішення вважають прийнятним, якщо за нього проголосувало більш як половина присутніх на засіданні членів Комісії.

11.8 У випадку, коли голоси розподіляються порівну, на цьому самому засіданні проводять повторне голосування. У випадку, якщо голоси знову розподіляються порівну, остаточне рішення приймається Головою Комісії.

11.9 Рішення Комісії оформляють протоколом, який підписує Голова та секретар Комісії.

11.10 За результатами розгляду справи та з'ясування всіх істотних обставин, Комісія впродовж двох робочих днів готує письмовий висновок щодо наявності або відсутності факту порушення Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «ПДТУ».

12. ПОРЯДОК ПОДАВАННЯ І РОЗГЛЯДУ АПЕЛЯЦІЙ

12.1 Комісія з академічної доброчесності або Комісія з етики та управління конфліктами розглядає порушення і виносить своє рішення на підставі обґрунтованої інформації по суті порушення і результатів службового розслідування.

12.2 У разі незгоди з рішенням відповідної комісії щодо притягнення до академічної відповідальності, особа, яка звинувачена у порушенні, має право на апеляцію.

12.3 Апеляція подається особисто порушником на ім'я ректора у десятиденний термін після оголошення рішення комісії.

12.4 У разі надходження апеляції, ініціатором якої є здобувач вищої освіти, який навчається у ДВНЗ «ПДТУ», або співробітник ДВНЗ «ПДТУ», розгляд апеляції здійснюється апеляційною комісією, створеною за наказом (дорученням) ректора.

12.5 Апеляція розглядається відповідною комісією у тижневий термін з наступного дня після виходу наказу (доручення) ректора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі (дорученні). Висновки комісії оформлюються відповідним протоколом та подаються на розгляд ректору (або уповноваженій ним особі), який приймає остаточне рішення щодо результатів розгляду порушення (призначення виду академічної відповідальності, рекомендація щодо розгляду питання про призначення виду академічної відповідальності вченою радою тощо).

Додаток

Висновок про рівень унікальності тексту

Назва роботи _____

Тип роботи _____

Автор (керівник) _____

ПІБ, науковий ступінь, вчене звання

Обсяг роботи _____ стор.

Програмний засіб перевірки на плагіат:

Результати перевірки:

Рівень унікальності тексту за результатами перевірки програмним засобом становить ____%¹

Обґрунтування правомірності запозичень²

Загальний експертний висновок³:

вказується якісна оцінка рівня унікальності тексту із зазначенням рекомендованих дій

Остаточний результат перевірки за результатами експертного аналізу –

Відповідальні особи:

Відповідальний за технічну перевірку (підпис) _____
ПІБ

Експерт (підпис) _____
ПІБ

---

¹Якщо потрібно, додатково вказати рівень унікальності тексту за перевіркою по внутрішній базі ДВНЗ «ПДТУ».

²*Наприклад:* При перевірці посилань, зазначених комп'ютерною програмою як запозичення, визначено, що наявні окремі правомірні запозичення, а саме: співпадіння з власними публікаціями, термінологією, посиланнями на літературу та загальноживаними фразами.

³*Наприклад:* *Високий рівень унікальності тексту.* Текст вважається унікальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.

Задовільний рівень унікальності тексту. Наявні окремі ознаки академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів.

Низький рівень унікальності тексту. Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на унікальність тексту доопрацьованого твору.

Неприйнятний рівень унікальності тексту. Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається.

